

Retriever

Klima under lupen:
Norske mediers klimadekning

2010 – 2024

Om rapporten

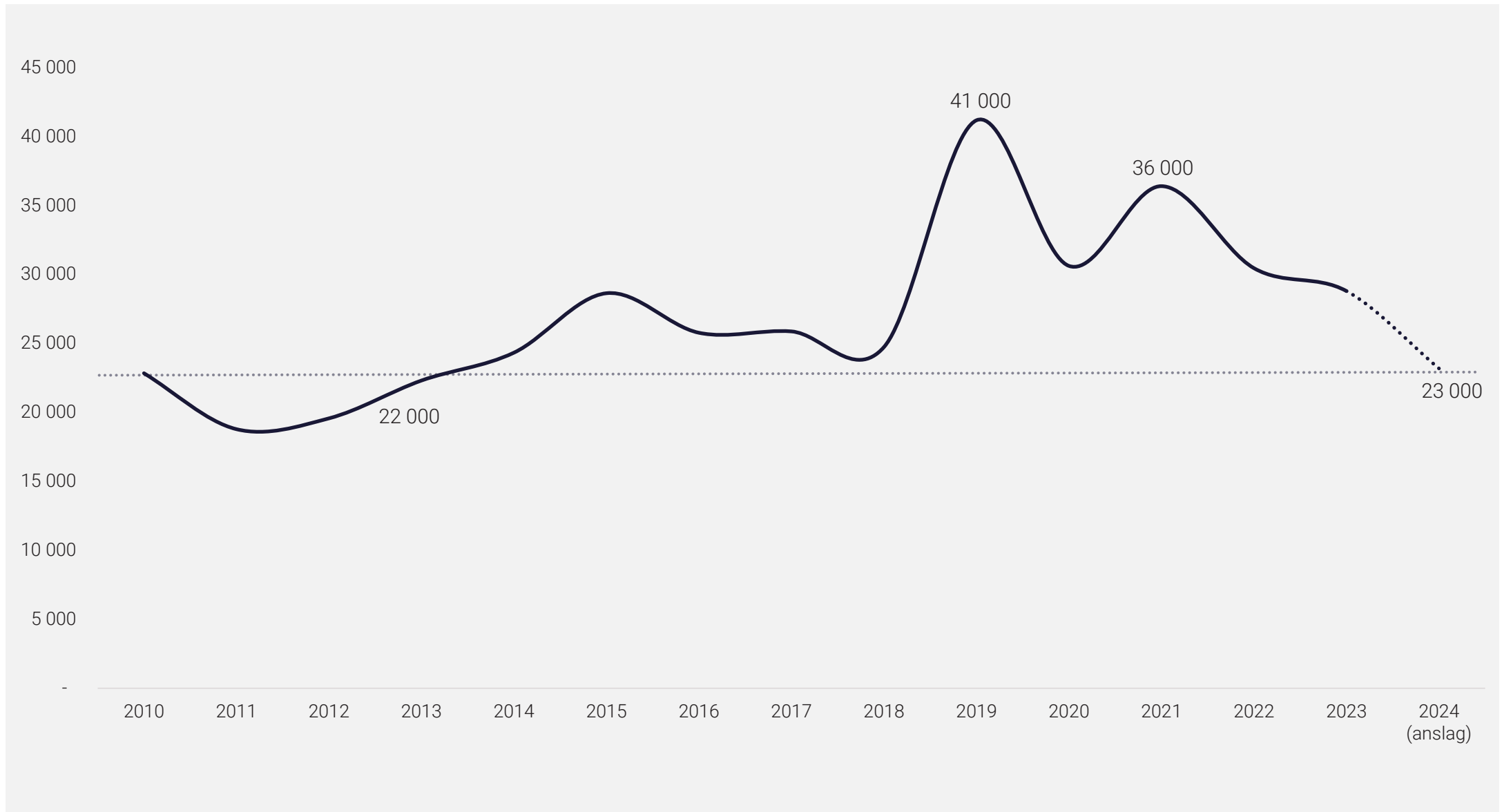
Selv om klimaendringene forårsaker noen av de største utfordringene menneskeheten står overfor, har tidligere undersøkelser fra Retriever vist at mediedekningen ikke alltid reflekterer krisens faktiske omfang og alvor. Et spørsmål som reiser seg når vi ser på mediedekningen de siste årene er: Hvordan dekkes klimakrisen i et mediebilde som de seneste årene er preget av pandemi, krig og usikre økonomiske fremtidsutsikter? På vegne av Zero har Retriever analysert mediedekningen av klimasaken de siste 14 årene, fra 2010 til 2024. Rapporten tar sikte på å besvare flere sentrale spørsmål: Hvor mye omtales klima i norske medier? Hvor stor andel utgjør klimaomtalen av den totale mediedekningen? Hvordan vinkler mediene klimaomtalen, og hvilke kilder bidrar til å sette klima på dagsordenen?

Hvilke artikler er inkludert?

Artikkelgrunnlaget for analysen er innhentet ved hjelp av flere metoder. Vi har benyttet en egenutviklet maskinlært vektormodell for å identifisere relevant klimaomtale. Modellen analyserer hvilke ord og uttrykk som opptrer sammen i klimadebatten, og hjelper oss å forstå hvilke begreper som knyttes til klima. Basert på modellens resultater har vi formulert en boolsk søkestreng bestående av rundt 30 klimarelaterte termer, som er sterkt knyttet til FNs bærekraftsmål 13. Søkeordene dekker temaer som utslipp, klimagasser, klimaendringer, klimatiltak og andre sentrale aspekter relatert til klima. Modellen har blitt brukt på hele analyseperioden, og det er tatt hensyn til utviklingen i klimaomtalen språk og nye måter å omtale klimasaken på. Søkestrengen som er benyttet i denne analysen er en videreutvikling en tidligere benyttet søkestreng fra 2020. Alle oppslag i de utvalgte riks- og regionmediene som inneholder ett eller flere av disse klimarelaterte søkeordene, er inkludert i analysen.

I store deler av rapporten har vi inkludert alle treff fra alle medier i kildegrunnlaget. Det betyr at vi både har inkludert papir- og nettartikler, duplikater og NTB-saker. Mot slutten av rapporten viser vi til hvor mye oppmerksomhet enkeltmedier gir klimasaken. For å få et mest mulig nøyaktig bilde av hvor mange saker hver kilde produserer om klima, har vi i kildeoversikten kun inkludert nettartikler. Vi har utelatt papirversjoner, duplikater og artikler distribuert gjennom NTB (Norsk Telegrambyrå) for å få en tydeligere oversikt over hvilke medier som prioriterer temaet, og hvor mange unike saker de selv publiserer.

Mediedekningen	Side
Klimadekning per år	3
Klimadekningen over tid	4
Andel klimaomtale per år	5
Hvor mye utgjør klimaomtalen?	6
I hvilken grad står klima på dagsordenen?	7
Faksimiler	8
Hvordan er omtalen vinklet?	9
Begreper over tid	10
Hvilke nettmedier dekker klima mest?	11
Oppsummerende betraktninger	12
Kontakt	13

I snitt omtales klima i 28 000 oppslag i norske riks- og regionmedier, per år. Når vi ser på medietrykket i klimajournalistikken i perioden 2010 – 2024, ser vi store svingninger i medietrykket. Fra det laveste nivået i 2011 hvor det ble publisert nær 19 000 artikler, til toppunktet i 2019 hvor klima ble omtalt over dobbelt så mye, i 41 000 oppslag. I perioden fra 2010 til 2014 holder nivået seg relativt stabilt med en liten topp i 2015. Dette året er det spesielt klimatoppmøtet i Paris som skaper en god del omtale.

2019 markerer et toppunkt i norske mediers dekning av klima

Det er ingen enkeltsak eller -hendelse som forklarer den store økningen i 2019, omfanget av medieomtalen gjenspeiler et år hvor klima generelt fikk større plass i mediebildet. Vindmølledebatten er blant sakene som preger klimaomtalen dette året, i tillegg til at en rekke land, byer og norske kommuner erklærer klimakrise. I etterkant av at Greta Thunberg gjennomfører sin «skolestreik for klimaet» i august 2018, mottar hun og klimasaken mye medieomtale. 2019 markerer året hvor Thunberg mottar mest medieoppmerksomhet i hele perioden, og hun kan sies å være en av personene som i størst grad preger klimadekningen dette året.

2020 markerer et nytt vendepunkt: samfunnet går inn i unntakstilstand

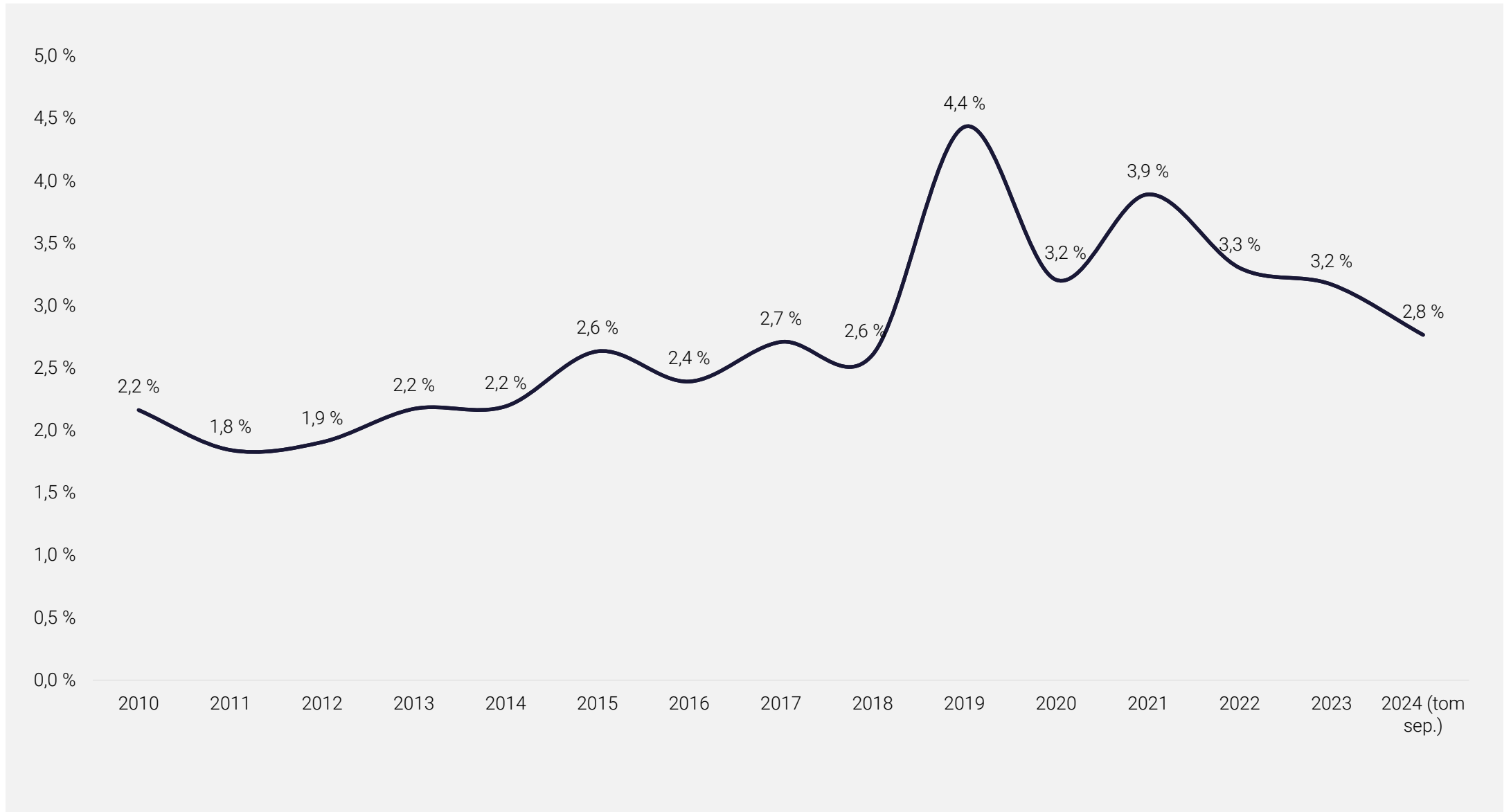
I 2020 peker pilene nedover for klimadekningen. Dette kan sees i sammenheng med at samfunnet går inn i en unntakstilstand med koronapandemien som preger det norske mediebildet fra mars 2020.

I 2021 øker derimot klimaomtalen. Selv om dekningen ikke er tilbake til toppnivået i 2019 så er også 2021 et år med mye klimaomtale. Om lag 36 000 oppslag nevner eller omhandler klima. Klimakrisen omtales som vår tids største utfordring og FNs klimapanel (IPCC) sjette hovedrapport legges frem, her erklærer de «kode rød» for menneskeheten. I Norge legger regjeringen frem «Klimaplanen», hvor det blant annet varsles om kraftig økning av CO2-avgiften.

I 2022 invaderer Russland Ukraina, en hendelse som preger mediebildet de kommende årene. Konflikten i Midtøsten blusser opp i 2023, og har preget mediebildet fra dette punktet og frem til i dag. Store og krevende sakskomplekser som dette tar mye av medieoppmerksomheten, og klima er blant temaene som blir mindre omtalt som følge av dette. Det er likevel verdt å merke seg at mediedekningen holder seg på et jevnt over høyere nivå enn før 2019.

2024: en nedadgående trend

Året 2024 ser ut til å markere et slags bunnpunkt i norsk klimadekning de siste seks årene. Ved utgangen av september i år er det publisert rett i overkant av 17 000 oppslag. Vi anslår at det vil publiseres rundt 23 000 oppslag totalt sett ved utgangen av 2024. Med andre ord følger klimadekningen en nedadgående trend. Omtalen har ikke vært på et så lavt nivå siden 2013 – et år det ble publisert 22 000 artikler om klima. Så langt i 2024 preges omtalen av ekstremværet i USA og temperaturendringer som merkes flere steder på kloden.

Hvor mye utgjør klimaomtalen ?

Diagrammet på forrige side viser hvor stor andel klimadekningen utgjør av all omtale som publiseres i norske riks- og regionkilder per år.

Andelen klimaomtale holder seg på et høyere nivå etter toppen i 2019. I 2024 går imidlertid andelen ned og klimadekningen utgjør 2,8 prosent av det totale medietrykket i norske riks- og regionsmedier. Dette er på det laveste nivået siden 2018, og ligger på snittet for hele 14-årsperioden sett under ett.

Hvor mye er 2,8 prosent?

For å sette tallet i perspektiv har vi undersøkt hvor mye omtale de samme kildene har publisert i forbindelse med noen av de viktigste politiske sakene og hendelsene som har preget samfunnet vårt de siste årene. I 2019 var andelen omtale av strømpriser like høy som omtalen av klima, noe som viser at energikostnader var et sentralt tema i mediediskursen dette året. I 2022 omtalte norske riks- og regionmedier strømkrisen i tittel eller ingress oftere enn klimakrisen. Den pågående krigen i Ukraina har også preget nyhetsbildet de siste årene. I 2022, året da krigen brøt ut, utgjorde den generelle omtalen av klima tre prosent av alle artikler, mens omtalen av Ukraina-krigen utgjorde elleve prosent. Dette betyr at 1 av 10 artikler dette året var relatert til krigen i Ukraina. Siden den gang ser vi at omtalen av Ukraina har sunket til fire prosent i 2024, noe som tyder på at mediene har nådd et metningspunkt for dekning av denne saken. Krigene i Midtøsten har også hatt solid mediedekning. I 2023 var tre prosent av omtalen knyttet til krigen, til tross for at terrorangrepet mot Israel først skjedde i oktober. Denne konflikten har fortsatt å få stor oppmerksomhet i Norge i 2024, med en omtale på nesten fem prosent, dette er betydelig høyere enn hva klima har fått så langt i år.

I 2024 utgjør klimadekningen

2,8 prosent

av den totale omtalen. Dette er det laveste nivået siden 2018.

Konflikten i Midtøsten omtales i

4,9 prosent

av den totale omtalen i 2024

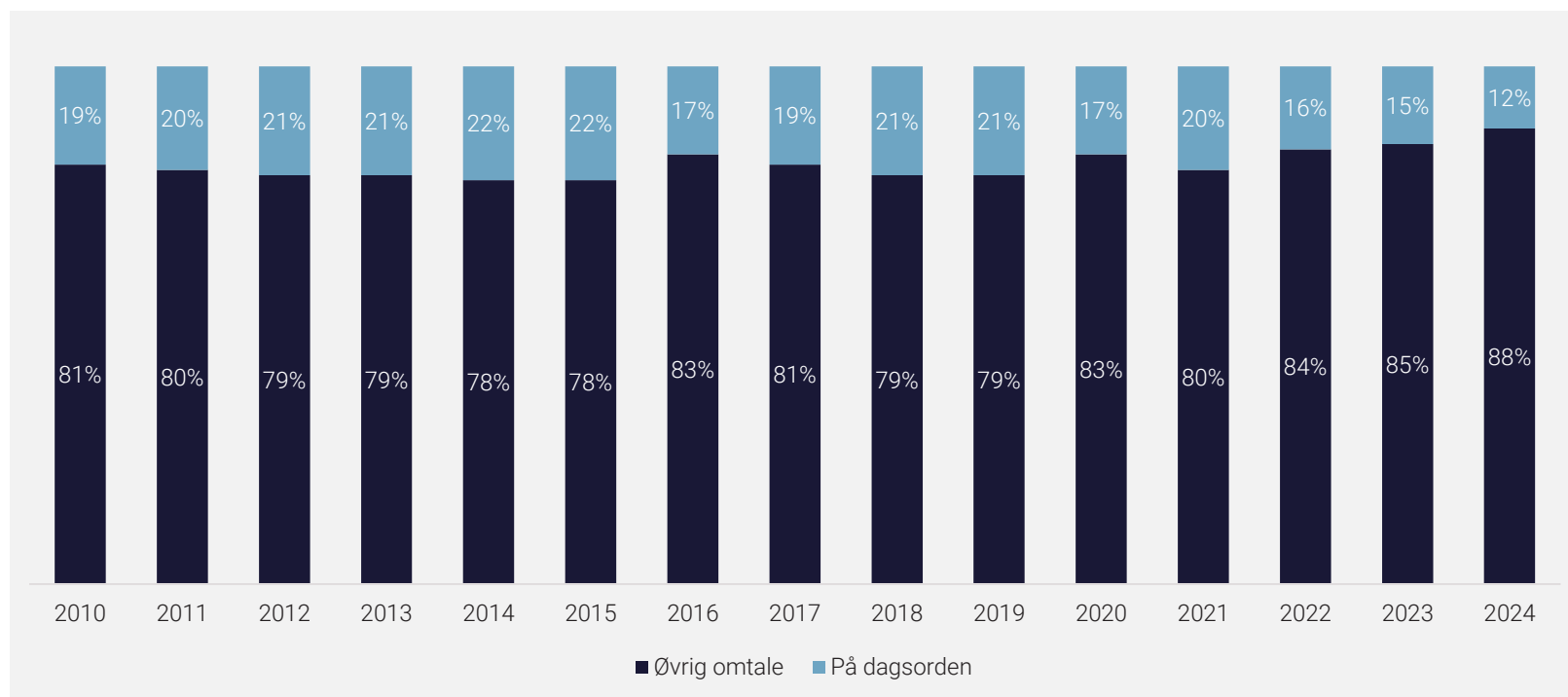
Strømkrisen ble omtalt i

3,5 prosent

av den totale omtalen i 2022

Et spørsmål som reiser seg er hvor mye av omtalen som setter klima på *dagsordenen*? For å undersøke dette har vi sett hvor ofte ord og begreper knyttet til klima nevnes i enten overskrift eller ingress. Her ser vi et skille i hvor stor grad klimaomtalen preger dagsordenen. I perioden 2010 til 2021 ligger andelen omtale hvor klima preger overskriftene relativt stabilt. I snitt er klima nevnt i overskrift eller ingress i én av fem klimasaker i perioden. Dette utgjør en andel på 20 prosent av den totale omtalen som omhandler klima.

Fra og med 2022 endrer dette bildet seg. I snitt er klima på dagsorden i 15 prosent av omtalen som publiseres i denne perioden. Vi ser en nedadgående trend med en rekordlav andel i 2024 på kun 12 prosent av klimaomtalen. Det betyr at selv om det publiseres noe mer omtale om klima i perioden etter 2019, så øker *ikke* omtalen hvor klima er på dagsordenen i samme takt. I 2023 og 2024 ser vi også at halvparten av omtalen som publiseres hvor klima er på dagsordenen, har et fokus på negative klimanyheter og utviklingstrekk.

Klima på dagsordenen

Perioden 2010 - 2021

20 prosent

Perioden 2022 - 2024

15 prosent

Klima på dagsordenen

Klimaendringene en større kilde til bekymring

E24, 07.05.15

Klimaendringer kan gi dramatiske følger for Svalbards befolkning

Nettavisen, 04.02.19

FN: 822 millioner mennesker sultet på grunn av klimaendringer og konflikter

Hvert niende menneske i verden sultet i 2018, viser en ny FN-rapport. Det er 10 millioner flere enn året før.

Afghanere som har reist fra sitt hjemland på grunn av krig og hungersnød, på vei for å hente rent vann i slummen i Lahore i Pakistan. Foto: K.M. Chaudhary / AP / NTB scanpix

Bergens Tidende, 15.07.19

CO2 kan være en farligere klimagass enn først antatt

Nye klimamodeller viser at karbondioksid er en mer hissig klimagass enn først antatt. Dermed kan målene i Parisavtalen allerede være umulige å oppnå.

Nye klimamodeller kan vise at karbondioksid er en mer hissig klimagass enn først antatt. Dermed kan målene i Parisavtalen allerede være umulige å oppnå. Foto: NTB scanpix

Dagsavisen, 14.01.20

Nordmenn har aldri vært mer bekymret for klimaet

For første gang svarer halvparten av nordmenn at de er bekymret for klimaendringene, viser en undersøkelse.

Klimademonstrasjoner utenfor Stortinget i august 2019. Foto: Håkon Mørvald Larsen / NTB

Aftenposten, 26.12.21

FN: Tiden renner ut for å håndtere klimakrisen

VG, 19.04.21

Nytt våpen mot global oppvarming: – Et særdeles stort gjennombrudd

(Aftenposten:) Forskere på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet har klart å dyrke frem en bakterie som spiser klimagasser i landbruket.

Publisert: 7. april 2023

Stavanger Aftenblad, 07.04.23

Klar nedgang i utslipp av klimagasser: Flere partier mener det er mye jobb igjen

NTB
7. juni 2024 10:32 – Oppdatert 7. juni 2024 10:46

Klimagassutslippene fra veitrafikken gikk ned med 7,8 prosent i 2023. Her ser vi bilene på E18 utenfor Oslo. Foto: Ørn E. Borge / NTB Foto: NTB

ABC Nyheter, 07.06.24

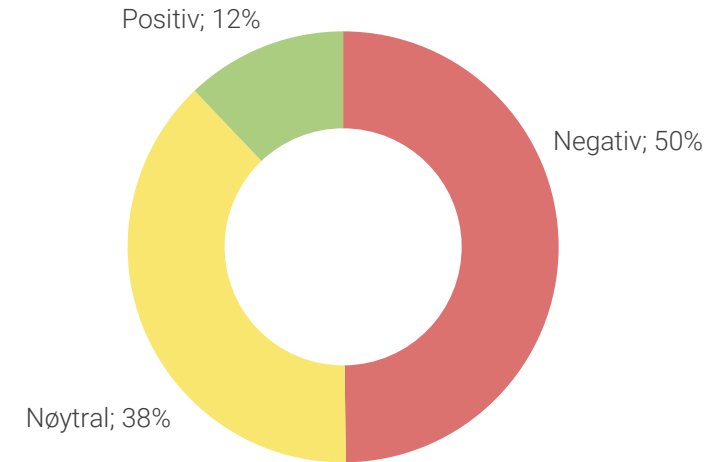
For å undersøke hvordan omtalen er vinklet er det gjort et randomisert utvalg på 1 000 artikler i perioden 01.01.2023 – 30.09.2024. Utvalget inkluderer artikler som nevner klimaord og -begreper i enten overskrift eller ingress. Omtalen i utvalget er kategorisert ut i fra om vinklingen viser negative, nøytrale eller positive utviklingstrekk i klimasaken.

Ekstremvær preger den negativt vinklede omtalen

50 prosent av omtalen forteller om en negativ utvikling i klimasaken. Dette er nyheter som skildrer reelle konsekvenser av klimaendringene, om økte utslipp, temperaturøkning og andre negative forhold i kampen mot klimaendringene. Ekstremvær og værrelaterte fenomener står for mye av den negativt vinklede omtalen. En undersøkelse gjennomført av Opinion som viser at unge er bekymret for fremtiden, kritikk av politiske vedtak og at klimakuttene går for sakte, er også sentralt i mediedekningen.

12 prosent av omtalen beskriver positive fremskritt i kampen for å stoppe klimaendringene

De positive oppslagene fokuserer på tiltak som er iverksatt som har effekt eller som viser hvordan næringsliv, industri og privatpersoner omstiller seg for å redusere klimautslipp. I 2023 og 2024 er nyheten om en nedgang i avskogingen i Amazonas en av de positive klima-nyhetene som peker seg ut. Gjennombrudd i forhandlinger og enighet om støttefond til fattige land under Klimatoppmøtet COP28 i Dubai omtales også i flere positive oppslag. Utover dette består mye av omtalen av enkelttiltak, tjenester og produkter som skal gi lavere klimagass-utslipp, for eksempel utviklingen av et klimasmart brød, at DNT legger ned sin turbutikk og en ny type miljøvennlig asfalt.

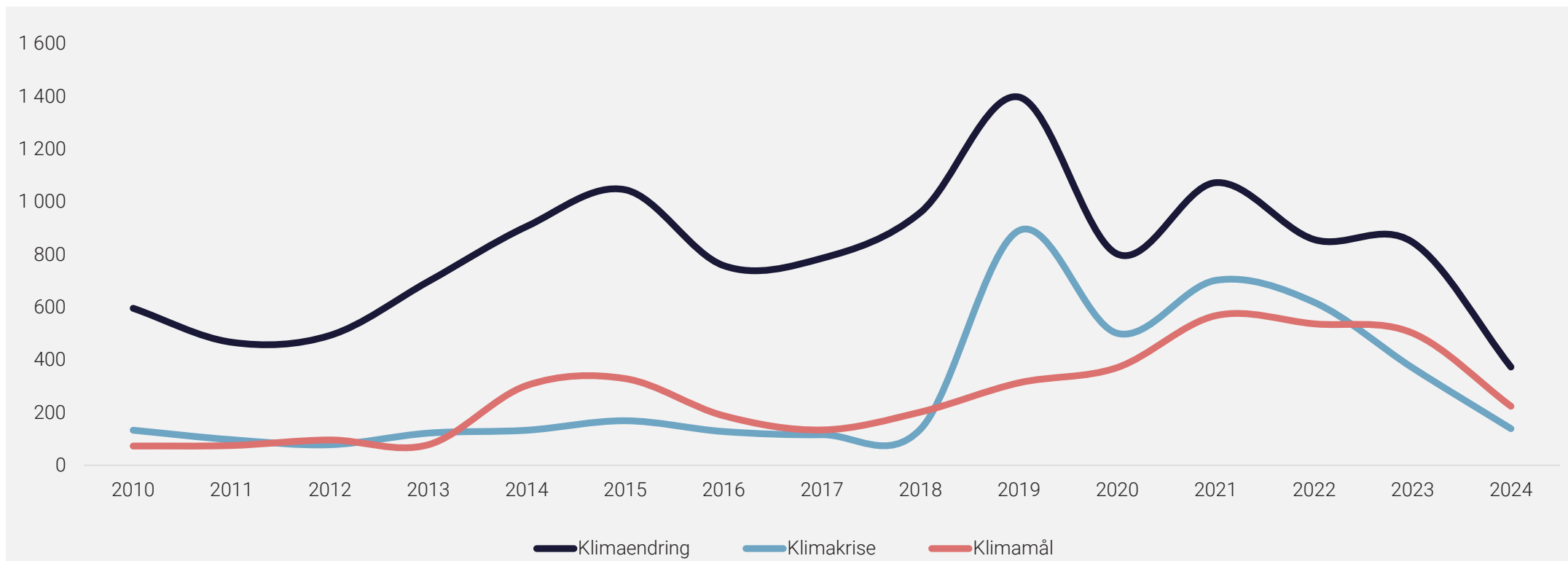
Adresseavisen, 29.11.23

NRK, 02.09.24

Analysen viser at ord som «klimaendring», «klimakrise» og «klimatiltak» ofte omtales, men hvor mye er de i fokus? «Klimaendringer» nevnes i nær 12 000 overskrifter i perioden 2010 – 2024. Omtalen når en topp både i 2015 og 2019. I 2015 knyttes flere overskrifter til undersøkelser som viser at stadig flere er bekymret for klimaendringer og i 2019 publiseres oppslag om hetebølger, matmangel og konsekvensene klimaendringene har for verdensøkonomien og sivilisasjonen. Begrepet «klimakrise» ser også en topp i 2019. Dette året erklærer flere forskere, kommuner og EU-parlamentet en «klimakrise». I 2021 er også klimaendringer og klimakrisen høyere på dagsordenen. Her publiseres flere oppslag om

en FN-rapport hvor det påpekes at klimaendringer setter en milliard barn i fare og i tillegg omtales temperaturendringer flere steder i verden som følge av klimaendringer. FN advarer om at tiden snart renner ut for å håndtere klimakrisen, og i Norge viser en undersøkelse at stadig flere mener at myndighetene må bruke like kraftige tiltak mot klimakrisen som mot koronapandemien. Begrepet «klimamål» øker i omfang etter 2019 med en omtaletopp i 2021. Her publiseres flere oppslag om at regjeringen lover å kutte klimagasser med 55 prosent, men de har ikke planer om å melde dette inn til FN. Fra og med 2023 ser alle begrepene en nedgang i omtale.

Tabellen til venstre gir en oversikt over hvilke nettmedier som oftest har klima på dagsordenen i perioden fra 2010 til 2024. Mens tabellen til høyre tar for seg omtalen i 2024. Med dagsorden menes oppslag hvor klima-relaterte ord preger enten overskrift eller ingress. Merk at NTB-meldinger og duplikater er utelatt fra oversikten for å tydeliggjøre hvilke kilder som prioriterer klimasaken.

Kilde, 2010 – 2024	Antall oppslag
NRK.no	3 507
Nationen	1 860
Dn.no	1 762
Dagbladet	1 714
Aftenposten	1 649
Stavanger Aftenblad	1 452
Adresseavisen	1 396
VG Nett	1 207
Bergens Tidende	1 095
ABC Nyheter	1 051
Dagsavisen	1 042
Fædrelandsvennen	1 020
P4	957
Finansavisen	886
E24	881

Kilder, 2024	Antall oppslag
Nationen	78
Dn.no	64
Finansavisen	57
Dagsavisen	54
Stavanger Aftenblad	50
Aftenposten	47
Fædrelandsvennen	41
E24	39
TV2	36
Dagbladet	34
NRK.no	33
iNyheter	30
ABC Nyheter	27
Morgenbladet	24
Filter Nyheter	22

NRK.no

er enkeltmediet som har klima på dagsordenen i flest oppslag i perioden 2010 – 2024.

De riksdekkende kildene **Nationen, Dagens Næringsliv og Dagbladet** følger etter.

Så langt i 2024 er det **Nationen** som har publisert flest oppslag hvor klima er i fokus.

Oppsummerende betraktninger

Analysen viser at **2019 markerer et vendepunkt i mediedekningen av klima**. Med dobbelt så mange artikler som i 2011, ble dette året preget av en generell økt bevissthet rundt klimautfordringene, hvor Greta Thunbergs aktivisme og vindkraftdebatten bidro sterkt til økt medieoppmerksomhet. Pandemiens inntog i 2020 snudde derimot fokuset i mediebildet, og vi ser en tydelig nedgang i klimadekningen. Klima er mindre på dagsordenen de påfølgende årene og kommer i skyggen av kriser som pandemien, krigen i Ukraina og Israel/Palestina-konflikten.

I 2024 utgjør klimadekningen 2,8 prosent av alle artikler publisert i norske riks- og regionsmedier. Andelen har ikke vært så lav siden 2018, og året **2024 kan sies å markere et av bunnpunktene i norsk klimadekning**. Dekningen ligger nå på snittet for de siste 14 årene, noe som bekrefter at klima ikke preger mediebildet på samme måte som i 2019 da andelen var på 4,4 prosent. Dette til tross for mer ekstremvær og skremmende klimarapporter. Analysen viser at omtrent halvparten av omtalen med klima i fokus i 2023 og 2024 fremhever negative utviklingstrekk. Kun 12 prosent av omtalen vinkles som positive klimanyheter.

Analysen avdekker en økt forekomst av ordet «klimakrise» i mediedekningen de siste 14 årene.

Begrepet blir ikke særlig mye brukt før 2019, men vi ser en økning i omfang de etterfølgende årene. Selv om bruken av begrepene «klimaendring» og «klimakrise» avtar litt etter 2021, er omfanget på et høyere nivå enn før 2019.

Retriever

Hanna Elvira Osnes Dal

Senior medieanalytiker
Hanna.dal@retriever.no
+47 934 76 605

Ragnhild-Marie Nerheim

Medieanalytiker
Ragnhild.nerheim@retriever.no
+ 47 411 88 170